

Mici pietoni în siguranță

Planificarea activităților
opționalului de educație rutieră

Argument

Consiliul European Pentru Siguranța Transportului și Organizația Mondială a Sănătății atrag atenția asupra faptului că în țara noastră numărul accidentelor rutiere soldate cu victime în rândul copiilor nu doar că depășește media europeană, ci se află în continuă creștere. Mai mult, România se află pe primul loc în UE la numărul pietonilor uciși în accidente.

Majoritatea copiilor parcurg drumul spre școală ca pietoni, fiind nevoiți să traverseze străzi mai mult sau mai puțin circulate, cu sau fără semafoare sau treceri de pietoni semnalizate corespunzător. Iar timpul liber ne dorim ca ei să-l petreacă afară, jucându-se cu alți copii, practicând un sport sau mergând cu bicicleta, rolele, trotineta etc.

Având în vedere acestea, siguranța în trafic trebuie să reprezinte una din temele centrale în educația fiecărui copil. Prin orele de educație rutieră se urmărește formarea și dezvoltarea de atitudini, deprinderi și comportamente preventive, a identificării de către elevi a riscurilor prezente în circulația rutieră, recunoașterea pericolelor și a urmărilor grave ce survin în urma nerespectării normelor rutiere, dar și aplicarea corectă a regulilor elementare de circulație pe drumurile publice.

Pe parcursul lecțiilor de educație rutieră elevii vor afla pe unde pot circula în siguranță, când și unde să traverseze, ce semnificație

au unele indicatoare și marcaje rutiere, care este rolul agentului de circulație și ce tipuri de vehicule iau parte la trafic. Activitățile propuse pun accent pe învățare experiențială, joc de rol, gândire critică și colaborare.

Competențe generale

1. Explorarea unor elemente și riscuri specifice circulației rutiere.
2. Aplicarea normelor de conduită preventivă prin respectarea regulilor de circulație.
3. Manifestarea unor deprinderi corecte de comportament în relațiile cu ceilalți participanți la circulația pe drumurile publice.

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Explorarea unor elemente și riscuri specifice circulației rutiere

COMPETENȚE SPECIFICE	EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE
1.1. Identificarea unor elemente specifice circulației ca pieton pe drumurile publice	• descrierea elementelor de identificare ale unui drum (șosea, stradă, carosabil, trotuar, intersecție); • realizarea unor desene/machete care pun în evidență elemente ale unui drum public; • descrierea utilizatorilor rutieri (pietoni, bicicliști, motocicliști, șoferi etc.); • colorarea, completarea, desenarea unor fișe ce includ utilizatori rutieri; • descrierea drumului spre/de la școală, loc de joacă sau alte locuri frecventate regulat; • exerciții de recunoaștere a elementelor specifice unui drum public, a indicatoarelor, marcajelor rutiere și amenajărilor pentru siguranță rutieră.
1.2. Recunoașterea unor riscuri ale circulației ca pieton și de deplasare cu bicicleta pe drumurile publice	• exerciții de identificare a situațiilor de risc pentru pietoni în anumite contexte; • jocuri de rol pe tema riscurilor, a pericolelor întâlnite în drum spre școală, locul de joacă etc.; • exerciții de recunoaștere a locurilor de joacă sigure, a celor destinate plimbării cu bicicleta, patinele cu roțile, skateboardul etc.; • exerciții de recunoaștere a indicatoarelor și marcajelor rutiere destinate bicicliștilor; • discutarea regulilor de comportare și de menținere a siguranței aflate în apropierea traficului rutier.

1.3. Recunoașterea rolului polițistului rutier în asigurarea circulației pe drumurile publice	• descrierea elementelor de identificare a unui polițist rutier; • recunoașterea utilității polițistului rutier pentru siguranța circulației pe drumurile publice; • alcătuirea unui proiect pe tema meseriei de polițist folosind informații din ziare, reviste, cărți, ilustrații etc.; • joc de rol în care elevii sunt, pe rând, polițist rutier și pieton; • recunoașterea unor situații în care copiii trebuie să coopereze cu un polițist rutier sau în care este necesară apelarea numărului de urgență 112.
1.4. Recunoașterea unor situații potențial riscante în utilizarea mijloacelor de transport în comun	• descrierea mijloacelor de transport în comun utilizate de copii în drum spre școală și a marcajelor și indicatoarelor rutiere destinate acestora; • realizarea unor machete ale mijloacelor de transport în comun din materiale reciclabile; • discutarea unor situații concrete (texte, articole) care implică riscuri în circulația cu mijloacele de transport în comun; • jocuri de rol de tipul „Așa DA/Așa NU” de prezentare a unor comportamente în tipul deplasării cu mijloacele de transport în comun.
1.5. Identificarea riscurilor posibile în deplasarea pe drumurile publice în condiții speciale și în grup	• identificarea condițiilor speciale de deplasare pe drumurile publice (ceață, vizibilitate redusă, polei, vânt puternic, averse etc.) și a problemelor provocate de acestea; • exerciții de recunoaștere a mijloacelor de protecție personală și a accesoriilor reflectorizante ce trebuie folosite în timpul deplasării pe drumurile publice în condiții de vizibilitate redusă; • descrierea regulilor de deplasare pe drumuri publice în grup organizat, în diferite situații; • exerciții de identificare a unor riscuri ce pot apărea în timpul deplasării, singuri sau în grup, pe drumurile publice, în condiții speciale.

2. Aplicarea normelor de conduită preventivă prin respectarea regulilor de circulație

COMPETENȚE SPECIFICE	EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE
2.1. Identificarea principalelor reguli de circulație și a normelor elementare de conduită preventivă a pietonului pe drumurile publice	• stabilirea locului destinat fiecărui participant la trafic; • discutarea unor situații fie ilustrate, fie întâlnite de elevi pe stradă, referitoare la modul de circulație; • exerciții de recunoaștere și aplicare a principalelor reguli de circulație pe care trebuie să le respecte un pieton pe drumurile publice; • exerciții de punere în corespondență a unor situații de risc cu norme de conduită preventivă; • completarea unor fișe de lucru de tipul „Așa DA/Așa NU” care prezintă situații comparabile ale comportamentelor unor copii în timpul deplasării ca pietoni; • jocuri de rol pe tema deplasării în diferite locuri și a respectării regulilor de circulație, a indicatoarelor și marcajelor rutiere.
2.2. Aplicarea unor norme elementare de conduită preventivă în contexte de joacă	• discuții pe tema locurilor de joacă frecventate de copii și a siguranței acestora; • stabilirea unor criterii de siguranță ce trebuie îndeplinite de locurile de joacă pentru copii; • exerciții de recunoaștere a locurilor de joacă sigure/nesigure; • finalizarea unei povestiri cu început dat care presupune aplicarea unor reguli în timpul plimbării cu bicicleta, rolele etc.
2.3. Aplicarea unor norme de conduită în timpul deplasării cu mijloacele de transport în comun	• exerciții de identificare a regulilor ce trebuie respectate în timpul deplasării cu mijloacele de transport în comun, atunci când așteaptă în stație, la urcarea în mijlocul de transport, în timpul călătoriei, la coborâre; • jocuri de rol în care elevii sunt puși în situații concrete de folosire în siguranță a mijloacelor de transport în comun; • realizarea unor scurte povestiri în care elevii pot prezenta respectarea sau încălcarea unor norme de conduită preventivă;

2.4. Aplicarea unor norme elementare de conduită preventivă în circulația în condiții speciale sau în grup

- exerciții de identificare a unor reguli de conduită preventivă în cazul deplasării ca pietoni, în condiții speciale (vreme neprietnică, vizibilitate redusă);
- stabilirea unor reguli ce trebuie respectate în timpul deplasării într-un grup organizat;
- jocuri de rol în care elevii trebuie să respecte regulile de deplasare în grup „Mergem la muzeu”, „În drum spre grădina zoo” etc.

3. Manifestarea unor deprinderi corecte de comportament în relațiile cu ceilalți participanți la circulația pe drumurile publice

COMPETENȚE SPECIFICE	EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE
3.1. Respectarea unor deprinderi corecte de comportament în cadrul circulației pe drumurile publice în relație cu alți participanți la trafic	• recunoașterea unor comportamente bazate pe corectitudine/ incorectitudine, respect/ lipsă de respect, politețe/ lipsă de politețe față de ceilalți participanți la trafic; • jocuri de rol în care elevii își asumă, pe rând, rolul diferiților participanți la trafic (pieton, biciclist, șofer etc.), de evidențiere a comportamentelor și atitudinilor acestora; • corelarea unor contexte rutiere nesigure (lipsa trecerii de pietoni, a indicatoarelor, nefuncționarea semafoarelor etc.) cu moduri de comportament adecvate acestora.
3.2. Respectarea unor deprinderi corecte de comportament la locurile de joacă, în deplasarea cu bicicleta	• recunoașterea unor comportamente și atitudini corecte/incorecte în timpul deplasării cu bicicleta, rolele, trotineta etc.; • exerciții de respectare a mesajelor nonverbale transmise de polițistul rutier; • elaborarea unor povestiri orale prin care să evidențieze comportamente corecte/incorecte, favorabile sau nu siguranței circulației; • realizarea unui concurs de biciclete cu respectarea regulilor de păstrare a siguranței participanților (în curtea școlii, în parc etc.)

3.4. Manifestarea unor deprinderi corecte de comportament în vederea ameliorării siguranței circulației

- scenete/jocuri de rol în care sunt prezentate dialoguri între diferite categorii de participanți la trafic;
- identificarea modalităților de corectare a comportamentelor neadecvate în circulația pe drumurile publice;
- analizarea unor cazuri reale cu privire la necesitatea respectării regulilor de circulație pe drumurile publice;
- discuții referitoare la efectele pozitive sau negative pe care le au diferitele tipuri de comportamente în circulația pe drumurile publice asupra participanților la trafic, dar și asupra propriei persoane;
- realizarea unor desene pe diferite teme de educație rutieră, care să evidențieze comportamentele pozitive și organizarea unei expoziții cu aceste lucrări.

Planificare calendaristică și elemente de conținut

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE	COMPETENȚE SPECIFICE	ELEMENTE DE CONȚINUT ȘI ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE	NR. ORE	OBSERVAȚII
Pietoni în siguranță	1.1. 1.2. 2.1. 2.2. 3.1. 3.4.	Povestea Super Pisicii și a siguranței rutiere • lecturi care evidențiază situații întâlnite de elevi pe stradă referitoare la modul de circulație; • discutarea unor situații periculoase pentru pietoni; • descoperirea regulilor esențiale de care un pieton trebuie să țină cont; • prezentarea unor semne și marcaje rutiere întâlnite pe drumurile publice.	2	

	1.1. 1.2. 2.1. 2.2. 3.1. 3.4.	Ce înseamnă să fii pieton • realizarea unei machete care pune în evidență elemente ale drumului public; • descrierea elementelor de identificare a unui drum (stradă, șosea, carosabil, trotuar, intersecție); • situații când sunt pieton (singur la joacă, singur la bunici, singur la cumpărături); • discuție pe tema „Strada pe care locuiesc și circul ca pieton”; • descrierea utilizatorilor rutieri (pietoni, bicicliști, autovehicule etc.); • desenarea, completarea sau colorarea unor fișe de lucru ce includ utilizatori rutieri; • descrierea drumului spre/de la școală, loc de joacă sau alte locuri frecventate regulat; • exerciții de identificare a situațiilor de risc pentru pietoni în anumite contexte.	3	
	1.1. 2.1. 3.1.	Indicatoare și marcaje rutiere • exerciții de recunoaștere a indicatoarelor rutiere și a mesajelor asociate acestora; • reguli de circulație elementare ca pieton pe drumurile publice.	2	

	1.1. 1.3. 2.1. 3.1.	Legislație rutieră pe înțelesul meu • recunoașterea polițistului rutier (prin ce se deosebește de lat polițist); • rolul polițistului rutier; • mesaje nonverbale ale polițistului rutier; • elemente de legislație rutieră pe înțelesul copiilor; • situații în care cooperăm cu un polițist; • situații în care trebuie să apelăm numărul de urgență 112.	3	
	1.1. 1.3. 2.1. 3.1. 3.4.	Merg singur la școală • jocuri de recunoașterea indicatoarelor și a marcajelor rutiere; • exerciții de identificare a situațiilor periculoase/ nepericuloase în drumul spre școală; • evitarea riscului rutier în deplasarea ca pieton; • comportamente bazate pe corectitudine, respect, politețe și respectare a regulilor de circulație în drum spre școală; • discuții despre influența mersului pe jos asupra corpului nostru și a mediului.	2	

	1.1. 1.3. 2.1. 3.1. 3.4.	Pietonii și pericolele străzii (în afara mijloacelor de transport) - identificarea pericolelor la care sunt expuși ca pietoni; - jocuri de rol în care sunt simulate situații potențial riscante și modul în care trebuie să reacționăm; - texte pe tema siguranței pietonilor pe drumurile publice.		
	1.1. 1.2. 1.3. 2.1. 2.2. 3.1. 3.4.	Recapitulare exerciții și jocuri pentru recapitularea și consolidarea noțiunilor studiate.	1	

2. Chiar și în joc, siguranța e pe primul loc	1.1. 1.2. 2.2. 3.2.	Cum îmi aleg locul de joacă • recunoașterea spațiilor rutiere nesigure; • identificarea locurilor de joacă sigure; • stabilirea unor reguli ce trebuie respectate la locurile de joacă; • riscuri ale utilizării incorecte a spațiilor destinate circulației rutiere și a locurilor de joacă.	2	
	1.1. 1.2. 2.2. 3.2.	În grup, la joacă • discuții pe tema locurilor de joacă frecventate de copii și a siguranței acestora; • stabilirea unor comportamente adecvate care să ofere siguranță copiilor la locurile de joacă; • finalizarea unei povestiri cu început dat care presupune aplicarea unor reguli în timpul jocurilor în echipă.	2	
	1.1. 1.2. 1.3. 2.2. 3.2. 3.4.	Cum reacționez în caz de accident • discutarea unor scenarii diferite de situații periculoase; • identificarea persoanelor cărora cerem ajutorul în funcție de pericolul în care ne aflăm; • recunoașterea unor situații în care copiii trebuie să coopereze cu un polițist rutier sau în care este necesară apelarea numărului de urgență 112.	2	

	1.1. 1.2. 1.3. 2.2. 3.2. 3.4.	Recapitulare • exerciții și jocuri pentru recapitularea și consolidarea noțiunilor studiate.	1	
3. Responsabilitate pe roți	1.2. 2.2. 3.1. 3.2. 3.4.	Suntem bicicliști • reguli și conduită preventivă în deplasarea cu bicicleta; • părțile componente ale unei biciclete; • indicatoare rutiere pentru bicicliști; • riscuri ale utilizării incorecte ale spațiilor rutiere de către bicicliști; • comportamente adecvate/neadecvate în timpul deplasării cu bicicleta pe drumurile publice; • bicicleta mea de vis.	3	
	1.2. 2.2. 3.1. 3.2. 3.4.	Toți pe roți • reguli și conduită preventivă în deplasarea cu trotineta, skateboardul, rolele etc.; • locuri special destinate activităților pe role, skateboard etc.; • riscuri în circulația cu trotineta, skateboardul, rolele etc.; • comportamente adecvate/neadecvate în timpul deplasării cu trotineta, skateboardul, rolele pe drumurile publice.	1	

	1.2. 2.2. 3.1. 3.2. 3.4.	Recapitulare • - exerciții și jocuri pentru recapitularea și consolidarea noțiunilor studiate.	1	
4. De la pieton la călător	1.4. 2.3. 3.3. 3.4.	Mijloace de transport în comun • - tipuri de mijloace de transport în comun; • - reguli în deplasarea cu diferite mijloace de transport în comun; • - riscuri și evitarea lor în deplasarea cu diferite mijloace de transport în comun; • - norme de conduită preventivă în deplasarea cu mijloace de transport în comun.	4	
	1.1. 1.4. 1.5. 2.1. 2.4. 3.1.	Siguranța în excursii • - situații de risc în deplasarea pe drumurile publice în grup; • - mod de realizare a circulației în grup organizat; • - reguli de deplasare în grup organizat; • - evitarea riscului în deplasarea în grup; • - norme de conduită preventivă în grup; • - comportamente pozitive/negative în timpul excursiilor.	1	

	1.1. 1.4. 1.5. 2.1. 2.4. 3.1.	Siguranța în drumeții • - situații de risc în deplasarea pe drumurile publice în grup; • - mod de realizare a circulației în grup organizat; • - reguli de deplasare în condiții speciale și în grup organizat; • - evitarea riscului în deplasarea în condiții speciale și în grup; • - norme de conduită preventivă în deplasarea în condiții speciale și în grup; • - comportamente pozitive/negative în timpul drumețiilor.	1	
	1.4. 1.5. 2.1. 2.3. 2.4. 3.1.	Recapitulare • - exerciții și jocuri pentru recapitularea și consolidarea noțiunilor studiate.	1	
Recapitulare finală	1.1. 1.2. 2.1. 2.2. 3.1. 3.2. 3.4.	Recapitulare • - exerciții și jocuri pentru recapitularea și consolidarea noțiunilor studiate.	1	

Valori și atitudini

Prin competențele vizate, conținuturile, activitățile și resursele propuse, opționalul Mici pietoni în siguranță urmărește formarea și dezvoltarea unor atitudini și valori morale precum:

- atitudinea de conștientizare și prevenire a riscului rutier;
- respectarea și promovarea regulilor de circulație;
- responsabilitate pentru apărarea vieții personale și a celorlalte persoane implicate în circulația pe drumurile publice;
- corectitudine, respect și politețe față de ceilalți participanți la trafic.

Sugestii metodologice

În cadrul unui demers didactic personalizat la această disciplină opțională, se recomandă folosirea de către cadrul didactic a unor strategii care să le ofere elevilor posibilitatea de a utiliza în activitatea cotidiană achizițiile dobândite.

Fiecare cadru didactic poate opta pentru utilizarea modalității celei mai adecvate de realizare a activităților, în funcție de particularitățile și cerințele elevilor din clasă. Selecția activităților se va face și în funcție de specificul local, precum și de resursele materiale disponibile. Rolul cadrului didactic este de a organiza și oferi oportunități de învățare care să-i permită elevului să-și descopere și

să experimenteze propriile abilități și atitudini, să realizeze transferul acestora în viața reală.

Periodic, cadrul didactic poate colabora cu reprezentanți ai Poliției Rutiere pentru prezentări, demonstrații, aplicații, activități în parteneriat. La activități precum ateliere, expoziții, lecții deschise pe teme de circulație, proiecte în echipă părinți – copii, discuții pe baza portofoliilor elevilor se recomandă implicarea părinților/aparținătorilor.

Deoarece disciplina Mici pietoni în siguranță are un accentuat caracter explorator și practic-aplicativ, care presupune implicarea directă a elevilor, strategiile didactice recomandate sunt cele activ – participative. Sarcinile de lucru pot fi realizate individual, în perechi/ echipă, independent sau facilitate de cadrul didactic. Pe lângă resursele educaționale recomandate, se vor utiliza diverse materiale didactice (creioane și coli de hârtie, foarfece, lipici, materiale reciclabile, elemente din natură, bucăți de material textil, plastic sau lemnos etc.).

Metodele folosite trebuie adaptate la specificul vârstei școlarului și al disciplinei, de aceea recomandăm folosirea următoarelor metode: conversația, observarea, jocul de rol și proiectul. Conversația și discuțiile de grup permit elevilor să-și prezinte propriile opinii, să învețe și să valorizeze atât experiența personală, cât și experiența colegilor lor.

De câte ori este posibil, activitățile se pot realiza într-un spațiu neconvențional, precum strada, parcurile, curtea școlii etc.

Elevii pot realiza proiecte pe teme adecvate vârstei și se pot

referi la probleme specifice siguranței rutiere. Rezultatele proiectelor pot fi: realizarea de mici machete, expoziții de desene și fotografii, compuneri, pliante, afișe ș.a., care să illustreze diverse situații întâlnite de elevi în circulația lor pe drumurile publice..

Evaluarea se va realiza prin metode moderne ce presupun probe practice sau mici proiecte personale sau de grup și nu implică acordarea de calificative. Ca metode de evaluare utilizate recomandăm:

- exprimarea ideilor și argumentelor personale, oral sau prin compuneri, colaj etc.;
- proiectul;
- demonstrațiile practice;
- discuțiile de grup.

Educația copiilor pentru prevenirea riscului rutier este un demers complex și îndelungat. Este necesar ca demersul didactic derulat în clasă să fie susținut prin activități realizate în context nonformale care îl pot implica activ pe elev, precum:

- ieșiri în teren (pe stradă) împreună cu polițiștii rutieri și observarea unor situații de risc rutier;
- aplicații practice pe teme de circulație pe drumurile publice, în prezența polițistului rutier, în care elevii vor juca roluri de pietoni, bicicliști, utilizatori de role, pe un amplasament simulat ca drum public cu spațiu pentru joc în vecinătate;
- prezentarea/discutarea, împreună cu polițistul rutier, a regulilor ce trebuie respectate în timpul deplasării ca pasager în diferite situații (în excursie cu autoturismul/autocarul, pe jos în grup);

- prezentarea de către polițistul rutier a enunțurilor din codul rutier aplicabile vârstei elevilor;

- organizarea unui concurs de biciclete în curtea școlii, amenajată cu indicatoare (machete)/ marcaje provizorii, care să demonstreze însușirea și respectarea regulilor de circulație;

- prezentarea rolului și regulamentului patrulelor școlare de circulație de către polițiștii rutieri;

- discuții cu asistenta medicală a școlii privind acordarea primului ajutor în caz de accident;

- organizarea unui concurs de colaje/compuneri în care să se evidențieze comportamente pozitive, în deplasarea pe stradă sau cu mijloacele de transport în comun, ajutorarea persoanelor care întâmpină greutăți în diferite situații (la urcarea sau la coborârea din autobuz, în timpul mersului, la traversarea străzii ș.a.);

- organizarea unui concurs de afișe cu mesaje de avertizare care să evidențieze pericolele la care se expun pietonii neatenți, cei care nu respectă regulile, inclusiv pe timp nefavorabil, pe timp de noapte etc.

Bibliografie

- Programa școlară pentru disciplina opțională Educație pentru prevenirea riscului rutier (curriculum la decizia școlii pentru învățământul primar), Anexa nr.2 la OMECS nr.3542/27.03.2015